
DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

RHEUMATISMO.

O'Sullivan (Thos)

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS

DE

RHEUMATISMO;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE REVERENDI ADMODUM VIRI,

D. GEORGII BAIRD, SS.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu; et

Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

PRO

GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

THOMAS O'SULLIVAN,

HIBERNUS,

SOCIET. PHYS. CHIR. DUBLIN. SOCIUS,

ET ITERUM VICEPRÆSES:

Ad diem 24. Junii, horâ locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDERANT ADAMUS NEILL ET SOCII.

M DCC XCIX.

REVERENDO ADMODUM VIRO,

THOMÆ H. O'SULLIVAN,

DE RATHKEALE,

IN COMITATU LIMERIGENSI,

AMICO, PATRUO, PATRONO,

QUI SIBI, HEU! TENERIS IN ANNIS,

PARENTE OPTIMO ORBATO,

EJUSDEM VICEM PRÆSTITIT;

HASCE STUDIORUM PRIMITIAS,

PARVULUM QUIDEM, SED GRATI ANIMI, TESTIMONIUM,

CONSECRAT

THOMAS O'SULLIVAN.

RECEIVED OF THE

THOMAS H. OSBURN

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

RECEIVED

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
RHEUMATISMO.

Auctore THOMA O SULLIVAN.

MORBORUM medelam hominibus primævis ignotam fuisse, nemo, ut opinor, inficias ibit : sed cùm in memoriam revocemus plurimos magni ingenii viros, qui rem medicam ab ævo HIPPOCRATIS usque ad hodiernum tempus exercuerunt, curationem morborum magis certam expectare nobis liceret. Tamen etiam hodiè vetus opprobrium,
A um,

um, “ Medicinam artem conjecturalem esse,” scientiæ huic vitio verti possit ; neque quidem, donec lèges corporis animalis vivi melius intellectæ fuerint, res alioquin se habere potest. Propter raram Rheumatismi mentionem apud veteres, opinio a nonnullis habita est, olim non clarè notum fuisse. In plagis calidioribus, in quibus primi scriptores medici floruerunt, rarò occurrit ; et similitudo, quæ primâ facie eum inter aliosque morbos esse apparet, forsan causa est, cur attentionem eorum elusit.

Non benè notus est hic morbus ante SYDENHAMI tempus : post hunc plenam ejus historiam scripsit BOERHAAVIUS ; qui, cum complures menses morbo laborans, domi detineretur, accuratam et laboriosam ejus descriptionem exaravit.

Inter medicos convenit, duas species morbi distinctas esse ; scilicet, *acutam* et *chronicam*.

Prior

Prior sic a CULLENO delineatur :

“ Morbus ab externa et plerumque evi-
“ dente causa ; pyrexia ; dolor circa articu-
“ los, musculorum tractum sequens ; genua
“ et reliquos majores, potius quàm pedum
“ vel manuum articulos, infestans ; calore
“ externo auctus.”

HISTORIA.

RHEUMATISMUS acutus doloribus acerbis
stipatur ; qui articulos sæpe solos, nonnun-
quam autem partes musculares, et fascias
musculorum, infestant : hi per tractum mus-
culorum, ut suprà dictum est, inter articulos
sefe diffundunt ; et actione musculorum ad
articulos affectos pertinentium admodum ag-
gravantur. Articuli majores præ cæteris huic
morbo obnoxii sunt ; scilicet, summum fe-
mur, genua, humerus, carpus, etiam cubitus,
malleoli

malleoli pedum, et vertebræ lumbares; rarò etenim dolent articuli minores: aliquando tantùm pars una afficitur; tunc pyrexia aut mitis est, aut vix omnino adesse videtur. Sæpiùs autem partes plures eodem tempore malum patiuntur; et brevi post subsequuntur rigor, calor auctus, anxietas, fitis, cæteraque pyrexiaë symptomata; nonnunquam autem symptomata pyrexiaë præcedunt. Dolores interdum sedem mutant, ab aliis ad alios articulos commigrant, et partes priùs affectas de novo revivunt.

Pyrexia sub vesperi quotidie acerbatur, per noctem vix mitescens; noctu quoque sæviunt dolores, a cubilis calore aucto: ab initio morbi sudore stipatur, sæpe viscoso vix libero, vel copioso, rarò critico aut cum levamine.

Urina primò sedimenti expers est; postea autem, pyrexia mitescente, sedimentum lateritium

ritium magnâ copiâ deponit ; vix autem subsequitur crisis.

Sanguis eductus crustam coriaceam ostendit, eodem modo ac in aliis phlegmasiis. Postquam dolores aliquamdiu persistenterint, tandem partes affectæ paululùm tument et rubræ fiunt, doloris plerumque cum levamine ; rarò autem dolor funditus tollitur, aut reditus ejus prohibetur. Inflammationem hunc morbum comitantem, suppuratio vix unquam sequitur ; quâ in re, rheumatismus a cæteris phlegmasiis discrepat : attamen nonnunquam evenit, quod liquor translucens et gelatinosus in thecas tendinum suffunditur ; qui postea, tumore evanescente, reforbetur. Sed si morbus diu et graviter cruciaverit ægrum, liquor hîc effusus, parte tenuiori absorptâ, indurefcit ; undè topi et anchylosis. De hac re, verba eruditissimi SYDENHAMI, hîc loci citare mihi liceat. “ Si imperitè tractetur ægrotus,” ait, “ fieri potest, quod per reliquam
“ vitæ

“ vitæ partem recurrat morbus, sed mitior ;
“ et nonnunquam morbo denuo cessante,
“ membra immota fiunt, digiti contrahun-
“ tur, tuberculis nodosis internè succrescenti-
“ bus.”

In hunc modum morbus nonnunquam in septimanas plurimas protrahitur ; pyrexia autem ultra decimum quartum, rarò ultra diem vicefimum, extenditur. In rheumatismo autem chronico, symptomata longè diversa videntur. In hoc enim pyrexia abest ; articuli dolentes vix rubent aut tument, sensu autem frigoris afficiuntur ; et, si quando per corpus sudor liber et calidus erumpat, partes dolentes sudore frigido et viscoso madent ; dolores a frigore augentur, a calore autem levantur. Hæc species rheumatismi articulos musculis plurimis instructos, præ cæteris occupat ; eosque, quorum muscoli conatibus maximis exercentur : hinc pendet dolor ille in superiori femoris articulo, et in vertebris lumborum ;
qui,

qui, etsi primò acutus, in chronicum denuo ferê semper degenerat. Hi dolores sedem in musculis præcipuè habere nonnunquam videntur; unde pleuritis spuria, vel pleurodyne et obstipitas catarrhalis SAUVAGESII.

CAUSÆ EXCITANTES.

FRIGUS imprimis cum calore alternans, vel corpori, ab exercitio aliave causa æstuant, admotum, rheumatismi acuti causa remota potentissima est: hinc in tempestatibus et regionibus frigidis, longè frequentior est. Ver et autumnus huic morbo maximè favent: verum enimvero dummodo vices æstûs frigorisve sæpe repetantur, quolibet anni tempore morbus homines invadit. Etiam a partis corporis unius ad frigus expositione, cæteris interea calidis, morbus oriri solet; aut a diuturna frigoris applicatione, ut apparet a vestimentis

mentis humidis, parti corporis alicui admotis et diu retentis.

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

VARIÆ occurrunt causæ, unde homines huic morbo magis proclives redduntur; scilicet, juvenas, diathesis phlogistica, vis tonica systematis arteriosi aucta, vita sedentaria, victus lautior, et suppressio evacuationis solitæ, ut in amenorrhœa, venesectione, diarrhœa, hæmorrhœide, et fonticulis: ad eum quoque opportuna est mobilitas systematis insolita; velut a morbis, per quos corpus vicissitudinibus cœli valdè obnoxium redditur: similes quoque effectus edunt cubicula nimis calefacta, nimia stragula, balnea tepida frequentius usitata, potus calidi, et medicamenta tonica diu adhibita.

DIA-

DIAGNOSIS.

MORBI, cum quibus Rheumatismus confundi potest, sunt, Podagra, Scorbutus, Syphilis, quandoque etiam Pleuritis et Nephritis.

A Podagra dignosci potest ex his : In Rheumatismo, dolores et inflammatio articulos majores suprà memoratos invadunt ; in podagra autem minores, et sæpissimè potiùs pedum articuli, plerumque infestantur. Podagra ferè semper hæreditaria est, et plerumque præcedit insolita ventriculi affectio ; in Rheumatismo ferè nil tale accidit. Podagra sexum muliebrem perrarò invadit ; non ita de Rheumatismo ; illa rarò incipit ante periodum illam vitæ, quâ Rheumatismus defi-

B

nit :

nit : illi temperamentum cholericum-sanguineum favet ; huic autem sanguineum.

Quæ jam dicta sunt de Chronico Rheumatismo, facile illum distinguunt ab Acuto.

Scorbutum a Rheumatismo distinguunt symptomata sequentia : mos solitus vitam degendi ; namque, qui scorbutum laborant, ut plurimum, in rebus nauticis versantur ; pulsus debilis et gracilis ; gingivæ fungosæ putridæ ; crura œdematosa ; debilitas insolita ; fudores foetidi ; halitus ingratus, et maculæ lividæ.

A Syphilitide distinguitur per sequentia : In hoc morbo invadunt dolores partes medias ossium, nec cursum musculorum sequuntur ; quinetiam eas partes, quæ carne et adipe minus teguntur ; quales sunt, scilicet, ossa nasi, ossa carpalia, scapulæ ; his fiduciam majorem præbent

præbent alia symptomata syphilitica, alibi corporis apparentia.

In Pleuritide, tussis gravis ut plurimum vexat, cum expectoratione sæpe cruenta; in Rheumatismo autem absunt plerumque tussis et expectoratio.

Nephritidis autem definitio CULLENIANA eam, a morbo de quo agitur, optimè distinguere satis erit.

CAUSA PROXIMA.

PECULIAREM quandam acrimoniam in sanguine generatam, rheumatismi causam proximam esse, diu creditum fuit. Huic autem doctrinæ causæ remotæ et modus curandi multum officiunt; non enim apparet quomodo vicissitudines frigoris et caloris acrimoniam

niam producere possint. Porro non liquet, hanc acrimoniam, per totam massam sanguinis ex æquo diffusam, solum in locis quibusdam effectus suos edere posse; sanguinis missio, et alvi purgationes, a quibus medela maximè pendet, huic theoriæ similiter adversantur: non enim explicari potest, quomodo hæc acrimonia, quæ universos corporis humores contaminat, a sanguinis missione vel purgationibus eliminari posset.

Aliis fuit persuasum acrimoniam quandam nervos vellicantem, causam proximam esse: hanc autem opinionem rationes suprà citatæ similiter adversantur: attamen fatendum est, dolores quosdam rheumatismum referentes ab acrimonia pendere, ut in odontalgia a carie dentium; in abscessu musculi Psoas dicti; talem autem abscessum, aut suppurationem, rheumatismum comitari non videtur; huic enim repugnat doctrina celebris CULLENI; qui negat, contra testimoniam STORCKII, se
unquam

unquam vidisse, in casu vero rheumatico, aut suppurationem aut effusionem; adeo ut incisio necessaria esset, unde materiæ acri exitus daretur. Prætereà quidam volebant spissitudinem quandam, aut lentorem, causam fuisse proximam: argumenta autem contra acrimoniam allata, lentorem æquè repudiant; non enim liquet, quomodo sanguinis missio, quâ omnes sanguinis partes ex æquo minuuntur, hanc diathesin corrigeret; nec videtur quorsum pertinerent aliæ purgationes et sudores; quæ, partibus tenuioribus abstractis, reliquam spissiore redderent.

PROGNOSIS.

TAMETSI experientia docet, hunc morbum magis dolorificum quàm lethalem esse; tametsi haud defunt exempla exitûs ejus horrendi, næ verò plorandi; qualia sunt (in statu
scilicet

scilicet chronico) paralyfis insanabilis, rigiditas, immobilitas, et forsan anchylofis, articulos affectos occupantia ; quæ quidem morte vix sunt magis desideranda. Si morbus arripiat hos, qui ad acmen vitæ provecti sunt ; si doloris et pyrexiaë symptomata sunt mitia ; si pulsus sit plenus, mollis, et parùm acceleratus ; si calor modicus, somnus per noctem vires recreat, cum sudore generali, et sat copioso ; eventum faustum superventurum præfagire licet : majori autem fiducia, si urina colorem naturalem resumere videatur, et copia solita auctiori reddatur cum sedimento rubro-albido ; et prætereà, si lingua sit naturalis, cum appetitûs recurfu ; si symptomata febrilia mitescant, post hæmorrhagiam e quavis corporis parte, vel post diarrhœam, aut eruptionem cutaneam. E contra autem, si æger ætate provectiori sit ; si vires admodum sint fractæ ; vel similes accessiones sæpe antea expertus sit ; tunc sanatio difficilior, et prognosis in dubio erit. Si æger in phthisin proclivis

clivis fit, exitum infaustum fore verendum. Indicatio solita, et præ cæteris optanda, est resolutio; vix unquam, ut suprâ dictum est, subsequitur suppuratio; nonnunquam autem gangræna aut sphacelus.

QUORUNDAM SYMPTOMATUM EXPLICATIO.

HORUM tantùm pauca explicari statui.

Rubor ac tumor partis affectæ, ab insolita sanguinis ibi congesti quantitate proculdubio oriuntur. *Dolor acutus*, a sanguine ad partes morbidas justò copiosius affluente, manifestò pendet: omnia vasa, quæ sanguinem vehunt, nervis sibi propriis sunt instructa: ideoque non parum sensibilitatis possident. Quocirca, si propter sanguinis insolitam in vasis congestionem, ut in rheumatismo accidit, pars distenditur,

distenditur, ac necessariò dolet. Quum vasa rheumatismo affecta, in forma vaginæ musculos ac tendines circumdant, dilatationem ac expansionem ægerrimè, ac non sine dolore acuto, patiuntur. Porro propter fitum eorum fieri vix potest effusio, quæ toties in inflammationibus illarum partium accidit: quamobrem hic morbus suppuratione vix unquam finitur. Ex experimentis PRINGLE et GABER patet, suppurationem non fieri, nisi lymphæ coagulabilis effusio acciderit. Minimè tamen negandum est, aliquam materiem glutinosam in tendinum vaginis repertam fuisse, quum corpora incisa fuerint; sed quoniam tumores apparuerunt, fluidum, si sæpe occurrit, plerumque resorberi, credibile est. STORCK mentionem facit hujusmodi tumorum, quorum ulcera sanatu difficillima evaserunt. In hoc morbo peculiaris affectio et rigiditas fibrarum musculosarum occurrit, quæ non sine dolore motum patiuntur: dolores ab uno ad alterum artum propagantur, qui

qui graviores sunt in extremitatibus musculorum in articulos definientium ; namque ultra hos, oscillationes non transeunt.

RATIO MEDENDI.

QUUM consideretur in acuto rheumatismo affectionem inflammatoriam partis affectæ, et diathesin phlogisticam totius corporis in causa subesse ; hinc ex eo corporis statu, indicationes medendi evidentes sunt ; nempe, inflammationi et diathesi phlogisticæ occurrere : quem scopum ut attingamus, regimen anti-phlogisticum cautè instituendum est ; scilicet, æger abstineat ab omni cibo animali ; ab omni fermentata et spirituosâ potatione ; quorum vice, cibus mitis e genere vegetabili, et liquores blandi et diluentes usurpandi sunt. Præ cæteris autem sanguinis detractio potentissimum est remedium, præcipuè in primis morbi diebus. Adhibendâ autem curâ, ne

C

sanguinis

sanguinis missio nimis copiosa fit ; inde enim supervenerit debilitas, e qua sanatio protrahitur, non rarò in chronicum morbus degenerat ; et proclivitatem in alios morbos dat. Ad illas ingratas sequelas evitandas, nonnullis evacuationem sanguinis topicam substituere visum fuit : verumtamen, quoniam morbi protractio ab affectione communi, diathesi nempè phlogistica, magis quàm ab partis cujuscvis statu, pendere videtur, detractio sanguinis topica pro generali minimè adhibenda est.

Quandocunque venæsectio necessaria videatur, tunc singulatim consideranda sunt ; pulsus, dolores, febris symptomata, vires, ætas, habitus et modus vivendi. Venæsectione admissâ, mittatur sanguis liberâ manu, pleno rivo et e vulnere largo ; etenim quo celerius detrahitur sanguinis quantitas, eò magis minuitur actio cordis et arteriarum ; parva enim quantitas, raptim, et e largo vulnere, in hoc morbo detracta, magis præstat duplâ vel triplâ

plâ sanguinis quantitate lente, et e parvo vulnere misâ. Simili modo, medici dant medicamenta purgantia, ad diathesin phlogisticam totius corporis solvendam; præcipua autem ea, quæ minùs corpus stimulant; qualia sunt sales neutri, qui vi refrigeranti sunt præditi: Quoniam autem dolores multùm augentur a motu corporis, et nonnunquam sudore erumpente, abs re essent cathartica; vice illorum, administrantur enemata emollientia, salibus neutris acuminata. Aliquando usu venit, remedia suprâ dicta morbum vel prorsùs tollere, vel saltem symptomata levare. Tamen, cùm finem exoptatum adipisci nequeant; et quùm, ut suprâ dictum est, repetitio venæsectionis multa secum adfert incommoda; in tali casu, sudorifica præcipua sunt remedia; nempè, postquam diathesis phlogistica ex toto, vel maxima ex parte, debellata est. Inter hæc, palmam obtinet pulvis ipecacuanhæ compositus, in dosi granorum decem vel quindecim, formâ boli cum conserva rosarum,

omni

omni vel secundâ quaque horâ, donec fudor benignus per universum corpus eliciatur : interim necesse esset, sudore erumpente, ut linthea omnia corpori amoveantur, et ut æger pannis laneis, lodicibus scilicet, obtegatur ; eodem tempore liberè bibat liquores blandos et diluentes, et subindè, interposito pulvere ipecacuanhæ composito pro re nata : eo consilio, ut continuetur sudatio in horas duodecim, vel viginti quatuor, etiam nonnunquam in quadraginta octo, ut res postulabit. Ad eundem effectum præstandum, præscribitur a nonnullis opium cum camphora conjunctum : attamen, quoniam ab hoc remedio augetur diathesis phlogistica, usus ejus ambiguus esse videtur. CLARK ait, se iteratis spiritûs Mindereri dosibus sudorem excitâsse ; solebat etiam spiritum cornu cervi, in vino Hispanico, dare cum eventu maximè felici.

Viribus antispasmodicis opium palmam obtinuit, sed quamdiu diathesis phlogistica ex

toto

toto prevalet, non adhibendum est. Decoctum lignorum et farfaparillæ, huic consilio respondet; sed febre urgenti, non sine cautela usurpari debet. Nonnulli cortice Peruviano utuntur; sed hoc uti non possumus cum commodo, CULLENO teste, nisi exacerbationes morbi periodicæ sint, remissionibus interpositis.

Topica, scilicet, cataplasmata, et fomentationes, quæ in aliis phlegmasiis sunt utilia, rationis similitudine prodesse videntur; tamen in rheumatismo acuto non admitti possunt.

Rubefacientium vel camphoræ applicatione dolor potiùs levatur; sed hoc levamen minimè diuturnum est; nam brevi aliam partem dolor occupabit; neque talia remedia ad morbi medelam multùm conducunt. Vesicatoria in usu sunt; quanquam indicari mi-

hi

hi videantur solummodo, cum una tantum pars, nec totum systema patiatur.

Atque hæc de medela rheumatismi acuti : et nunc verò paucis verbis de chronico agamus. Si cum CULLENO opinemur, atoniam vasorum sanguiferorum et fibrarum muscutorum affectorum proximam esse causam, medendi indicationes instituimus.

Ad hoc consilium, remedia tum externa, tum interna, a medicis adhiberi solent.

Inter remedia externa sunt, epispastica, sinapismi, oleum ammoniatum, et multa alia, quæ rubefacientia vocantur ; calor sicca vel humidâ formâ ; frictio cum strigili, vel hujus vice panno laneo ; scintillæ electricæ, et exercitium.

Inter interna medicamenta sunt, gummi Guaiacum, sub boli vel tincturæ forma : sales
volatiles

volatiles alkalini : Remedia, quæ ad excitandum sudorem sunt utilia : inter quæ magnâ in æstimatione extat pulvis ipecacuanhæ compositus, dosibus granorum duodecim vel quindecim ; olea essentialia, ut oleum terebinthinæ ; et hydrargyrus. Apud nonnullos, cortex cinchonæ æstimatur ; affricatio alvi evitanda est ; et ad hunc finem, laxantia calida idonea sunt, ut, vinum aloes vel tinctura rhæi.

Diæta fit plena et generosa.

JAMQUE huic Differtationi fine imposito, magna cum voluptate occasionem mihi oblatam arripio, ut palàm agnoscam, quàm devinctus sum meo quondam præceptori, Domino LUCÆ ROWE, Limericensi, amicitiam
propter

propter et benignitatem erga me insignes.—
Idemque etiam mihi opportunum esse, haud
minùs gaudeo, divulgare quantas habeo gra-
tias amico meo, in literis erudito, Doctori
REARDON, hodiè medicinam LIMERICI exer-
centi; plurima propter in studiis profsequen-
dis auxilia, et multa alia beneficia in me, ad-
huc in medicina tyronem, collata, dum ipse
exercitationes academicas EDINBURGI finem
versùs perducebat.

Med Hist
W4
E23
1799
O.1